

Vergaderjaar 2025–2026

36 800 L

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Nationaal Groeifonds voor het jaar 2026

Nr. 10

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2026

Onlangs heeft ABD Topconsult onderzoek gedaan naar de uitvoering van het Nationaal Groeifonds (NGF). Daarbij heeft ABD TopConsult aanbevelingen gedaan om de uitvoering van het Nationaal Groeifonds te versterken.

In deze brief licht ik u als fondsbeheerder, mede namens de Minister van Financiën (medefondsbeheerder), allereerst de achtergrond van het onderzoek toe. Vervolgens ga ik in op de aanbevelingen en de wijze waarop het kabinet daar invulling aan zal geven.

Achtergrond

Het Nationaal Groeifonds investeert in 50 grootschalige programma's die bijdragen aan het duurzaam verdienvermogen van Nederland. Het betreft onder meer programma's op het gebied van groene waterstof, de verduurzaming van de landbouw, het bestrijden van laaggeletterdheid en sleuteltechnologieën als quantum en kunstmatige intelligentie. Daarmee is een bedrag van € 11 miljard gemoeid. De eerste programma's zijn gestart in 2021. De programma's hebben een looptijd van 5 tot 15 jaar en bevinden zich op dit moment dus in de uitvoeringsfase. De eerste tussenresultaten van de projecten zijn zichtbaar. Zo zijn er diverse NGF-projecten die gericht zijn op innovatieve behandelingen of veel effectievere medicijnen. De eerste vernieuwende technologieën en concrete behandelingen worden nu al getest in de laboratoria die door het NGF tot stand zijn gekomen. Ook worden met NGF-middelen stappen gezet om het onderwijs te verbeteren. Zo zijn prototypes van AI-oplossingen ontwikkeld en getest om kinderen te helpen, bijvoorbeeld met leren lezen.

De meeste projecten zijn voortvarend van start met de uitvoering. Tegelijkertijd zien we dat de uitvoering uitdagend kan zijn vanwege het innovatieve karakter, de grootschaligheid en de lange looptijd van de projecten. De uitvoering vraagt daarom de komende jaren nog om voldoende focus van alle betrokken partijen. ABD heeft in het rapport «Groeien in Uitvoering» knelpunten in kaart gebracht en aanbevelingen gedaan om de uitvoering van het Nationaal Groeifonds als instrument en de uitvoering van de individuele projecten te verbeteren. Voor dit onderzoek heeft ABD deskresearch verricht en interviews gehouden met de direct bij de uitvoering van het Nationaal Groeifonds betrokken partijen (departementen, uitvoeringsorganisaties, publiek-private consortia, fondsbeheer en Adviescommissie Nationaal Groeifonds).

Aanbevelingen

ABD komt tot aanbevelingen op zeven thema's. Daarvan hebben er zes betrekking op de uitvoering van de huidige 50 projecten en één op een eventueel vervolg op het fonds. In het kort zien de aanbevelingen op de thema's:

1. *Versterking van de uitvoeringscultuur*; deze aanbevelingen zien vooral op kennisdeling tussen projecten en de sturing op de doelstelling van de projecten vanuit fondsbeheer.
2. *Versterking van de rol van de uitvoerende departementen*; deze aanbevelingen zien op het borgen van voldoende capaciteit en expertise bij de departementen voor de uitvoering van de projecten waarvoor zij verantwoordelijk zijn.
3. *Meer betrekken van het hogere management bij zowel de projectverantwoordelijke departementen als het fondsbeheer*.
4. *Het breder bekendmaken en in de praktijk doorvoeren van het beheerraamwerk*; deze aanbevelingen zien op het beheerraamwerk¹, een praktijkgerichte beschrijving van en handleiding voor het beheer van NGF-projecten door fondsbeheer en de uitvoerende departementen. ABD constateert dat de uitvoering van het beheer verbeterd kan worden door de bekendheid van het beheerraamwerk te vergroten bij deze partijen.
5. *Stroomlijn proces staatssteuntoets*; ABD stelt voor de processen rondom staatssteuntoetsing zo veel mogelijk te stroomlijnen om dit proces waar mogelijk efficiënter in te richten.
6. *Optimaliseer informatiepositie consortia*; ABD constateert dat de consortia, die een regiefunctie hebben bij de uitvoering van het NGF-project, niet altijd dezelfde informatiepositie hebben als de betrokken uitvoeringsorganisatie en doet aanbevelingen om de informatiepositie van de consortia te verbeteren.
7. *Aanbevelingen voor een nieuwe financieringsronde*; deze aanbevelingen zien onder andere op het borgen van de lessons learned uit het NGF voor het bredere kennis- en innovatiebeleid alsmede voor eventuele toekomstige rondes.

Vervolg

De aanbevelingen van ABD zijn waardevol en we nemen deze mee bij het verbeteren van de uitvoering van NGF-projecten. De aanbevelingen gericht op een nieuwe financieringsronde van het NGF en breder innovatie-instrumentarium zullen worden meegenomen in de ontwikkeling van nieuwe financieringsinstrumenten die in het coalitieakkoord² zijn opgenomen. Daarnaast zult u naar aanleiding van het coalitieakkoord nader worden geïnformeerd over de uitwerking van de passage die

¹ Beheerraamwerk Nationaal Groeifonds maart 2026 | Nationaal Groeifonds

² Aan de slag - Coalitieakkoord 2026-2030 | Kabinetsformatie

aangeeft dat aan de Nationale Investeringsinstelling een onderdeel toegevoegd wordt dat kan dienen als de opvolger van het huidige Nationaal Groeifonds.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert